

† PETRU

**din darul și milostivirea lui Dumnezeu,
Arhiepiscopul Chișinăului, Mitropolitul
Basarabiei și Exarhul Plaiurilor,**

Preacucernicului cler și precuviosului cin monahal și
la toți credincioșii creștini din Arhiepiscopia Chișinăului,

har, pace sufletească, ajutor în toate cele folositoare și
duhovnicești bucurii la Sfintele Sărbători ale Nașterii

Domnului nostru Iisus Hristos, iar de la smerenia
noastră Arhieresti Binecuvântări.

Iubiți credincioși și credincioase,

Plini de bucurie, am ajuns din nou să ne întâlnim în
ziua Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos care smerit
coboară în peștera sărăcăcioasă a Betleemului. Din ceruri
este însoțit de coruri îngerești, cântând: „*Slavă întru cei
de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace între oameni
bunăvoire!*” (Luca 2, 14).

Prin Nașterea Fiului din fecioară, Unul din Sfânta Treime devine frate al întregii umanități după har, iar smerenia Sa zguduie din temelii cerul și pământul.

Astăzi Fiul, cel Unul Născut din Tatăl mai înainte de veci, ia trup omenesc făcându-Se întru toate asemenea nouă, afară de păcat, ca mai apoi să ridice firea noastră până în sânul Sfintei Treimi.

Citind cu evlavie, luare aminte și credință Sfânta Evanghelie, vedem ceea ce au spus îngerii păstorilor în Noaptea Sfântă și ceea ce ne vestește acum Biserica: „*Că vi s-a născut azi Mântuitor, Care este Hristos Domnul, în cetatea lui David. Și acesta va fi semnul: Veți găsi un prunc înfășat, culcat în iesle.*” (Luca 2, 11). Nimic extraordinar, nimic spectaculos nu este dat ca semn păstorilor. Ei vor vedea doar un copil înfășurat în scutece care, ca toți copiii, are nevoie de îngrijire maternă; un copil născut într-un grajd și așezat nu într-un leagăn, ci într-o iesle.

Semnul lui Dumnezeu este copilul, nevoia lui de ajutor și sărăcia lui. Numai cu inima lor vor putea vedea

păstorii că în acest copil s-a împlinit promisiunea profetului Isaia, pe care am auzit-o în prima pericopă: „Căci Prunc s-a născut nouă, un Fiu s-a dat nouă, a Cărui stăpânire e pe umărul Lui și se cheamă numele Lui: Înger de mare sfat, Sfetic minunat, Dumnezeu tare, biruitor, Domn al păcii, Părinte al veacului ce va să fie” (Isaia 9,5). Și nici nu ni s-a dat un alt semn. Îngerul lui Dumnezeu, prin mesajul Evangheliei, ne invită și pe noi să pornim cu inima noastră să vedem copilul culcat în iesle.

Semnul lui Dumnezeu este simplitatea.

Semnul lui Dumnezeu este copilul.

Semnul lui Dumnezeu este că se face mic pentru noi.

Acesta este modul Său de a domni. El nu vine cu putere și măreție exterioară. El vine ca un copil neajutorat care are nevoie de ajutorul nostru. El nu vrea să ne copleșească cu putere. El cere dragostea noastră: de aceea devine copil. El nu vrea de la noi decât iubirea noastră, prin care învățăm în mod spontan să intrăm în

sentimentele, gândurile și voința Lui: să învățăm să trăim cu El și să practicăm împreună cu El umilința renunțării, care este o parte esențială a iubirii. Dumnezeu S-a făcut mic pentru ca noi să Îl putem înțelege, accepta, iubi.

Părinții Bisericii, în traducerea lor greacă a Vechiului Testament, au folosit cuvintele profetului Isaia, pe care le citează și Sfântul Apostol Pavel, pentru a arăta cum căile noi ale lui Dumnezeu erau deja vestite în Vechiul Testament. Acolo citim: „*Această poruncă de nimicire, Domnul Dumnezeu Savaot o va împlini în tot cuprinsul țării*” (Isaia 10:23), „*Pentru că împlinind și scurtând, Domnul va îndeplini, pe pământ, cuvântul Său*” (Romani 9:28).

Sfinții Părinți au interpretat acest lucru într-un dublu sens. ***Fiul Însuși este Cuvântul, Logosul***; Cuvântul veșnic S-a făcut mic, suficient de mic pentru a fi într-o iesle. El a devenit copil pentru ca Cuvântul să fie la îndemâna noastră. ***Dumnezeu ne învață astfel să-i iubim pe cei mici***. Să-i iubim pe cei slabi. Să respectăm copiii. Copilul din Betleem ne face să ne uităm la toți

copiii suferinzi și exploatați din lume, atât cei născuți, cât și cei nenăscuți. Pe copiii care au devenit soldați și sunt trimiși într-o lume a violenței; pe copiii care trebuie să cerșească; pe copiii care suferă de mizerie și de foame; pe copiii care sunt lipsiți de orice dragoste. În toate acestea, copilul din Betleem este cel care ne cheamă; Dumnezeu care S-a făcut mic este Cel care ne cheamă.

În această zi să ne rugăm pentru ca strălucirea iubirii lui Dumnezeu să îi mângâie pe toți acești copiii și să Îi cerem lui Dumnezeu să ne ajute să facem tot ce ne stă în putință pentru a asigura respectarea demnității copiilor; pentru ca lumina iubirii, de care omul are nevoie mai mult decât de lucrurile materiale necesare pentru a trăi, să se nască pentru toți.

Cu aceasta am ajuns la cel de-al doilea sens pe care Părinții l-au găsit în această expresie: „*Pentru că împlinind și scurtând, Domnul va îndeplini, pe pământ, cuvântul Său*” (Romani 9:28).

De-a lungul veacurilor, Cuvântul pe care Dumnezeu ni-l transmite prin cărțile Sfintei Scripturi a devenit lung.

Lungă și complicată nu numai pentru oamenii simpli și neștiutori de carte, ci și mai mult pentru cunoscătorii Sfintei Scripturi, pentru cărturarii care, după cum se știe, se încurcau în detalii și în problemele lor fără a ajunge practic la o viziune de ansamblu. Iisus a „scurtat” Cuvântul, ne-a făcut să vedem din nou simplitatea și unitatea Sa cea mai profundă. Tot ceea ce ne învață Legea și profeții se rezumă la aceasta: *„Învățătorule, care poruncă este mai mare în Lege? El i-a răspuns: Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău. Aceasta este marea și întâia poruncă. Iar a doua, la fel ca aceasta: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți”* (Matei 22, 37-39).

Asta e tot: credința în ansamblul ei se reduce la acest **act de iubire** care îl include pe Dumnezeu și pe oameni. Cum putem să-L iubim pe Dumnezeu cu toată mintea noastră, dacă abia Îl găsim în capacitatea noastră intelectuală? Cum putem să-L iubim cu toată inima și sufletul nostru, dacă această inimă nu poate decât să-L întrevadă de departe și simte atâtea lucruri contradictorii

în lume care ne întunecă fața Lui? În acest punct, cele două moduri în care Dumnezeu a „*făcut scurt*” Cuvântul Său, se întâlnesc. El nu mai este departe. El nu este necunoscut. El nu este inaccesibil pentru inimile noastre. El a devenit un copil pentru noi și a risipit astfel orice ambiguitate. El a devenit aproapele nostru, restabilind astfel imaginea omului, care este adesea atât de neatractivă pentru noi. Dumnezeu a devenit un dar pentru noi. S-a dat pe Sine. Pentru binele nostru, El își ia timp. El, ***Cel Etern***, care este deasupra timpului, a preluat timpul, a luat asupra sa timpul nostru.

Crăciunul a devenit sărbătoarea darurilor, imitându-L pe Dumnezeu care s-a dăruit pe Sine. Să ne impresioneze asta în inimile, sufletele și mințile noastre! Printre atâtea daruri pe care le cumpărăm și le primim, să nu uităm adevăratul dar: ***să ne dăruim unii altora ceva din noi înșine***. Să ne acordăm unul altuia timpul nostru. ***Să ne deschidem timpul pentru Dumnezeu***. Apoi, se va așterne liniștea. Atunci se naște bucuria, se naște sărbătoarea. Iar la mesele din aceste zile

de sărbătoare să ne amintim cuvântul Domnului: „Zis-a și celui ce-L chemase: Când faci prânz sau cină, nu chema pe prietenii tăi, nici pe frații tăi, nici pe rudele tale, nici vecinii bogați, ca nu cumva să te cheme și ei, la rândul lor, pe tine, și să-ți fie ca răsplată. Ci, când faci un ospăț, cheamă pe săraci, pe neputincioși, pe șchiopi, pe orbi. Și fericit vei fi că nu pot să-ți răsplătească. Căci ți se va răsplăti la învierea dreptilor” (Luca 14, 12-14). Acest lucru înseamnă, de asemenea, că, atunci când dăruiești cadouri de Crăciun, nu trebuie să le dai cadouri doar celor care îți oferă la rândul lor cadouri, ci și celor cărora nimeni nu le oferă cadouri și care nu îți pot oferi nimic în schimb. Așa a acționat Dumnezeu Însuși: ne invită la ospățul Său de nuntă, iar noi trebuie doar să-L acceptăm cu bucurie. Să-L imităm! Să-L iubim pe Dumnezeu și, prin El, și pe oameni, pentru ca apoi să-L redescoperim pe Dumnezeu prin oameni într-un mod nou.

În cele din urmă, al treilea sens al afirmației despre Cuvântul care s-a făcut “*scurt și mic*” este că păstorilor li

s-a spus că îl vor găsi pe Prunc într-o iesle pentru animale, al căror adăpost este grajdul. Citind din Prorocul Isaia: „*Boul își cunoaște stăpânul și asinul ieslea domnului său, dar Israel nu Mă cunoaște; poporul Meu nu Mă pricepe*” (1, 3), Părinții Bisericii au dedus că în ieslea din Betleem se aflau un bou și un catâr. Iar ei au interpretat textul în sensul că aceste animale erau un simbol al evreilor și al păgânilor - și, prin urmare, al întregii umanități - care are nevoie de un salvator, o reprezentare a forțelor instinctive și iraționale care ies din adâncurile sufletului uman și duc la păcat, pe care Hristos le va îmblânzi și le va învinge în viața, Moartea și Învierea Sa.

Pentru a trăi, omul are nevoie de pâine, de rodul pământului și al muncii sale. Dar el nu trăiește numai cu pâine. El are nevoie de hrană pentru suflet: are nevoie de un sens care să-i umple viața. Astfel, pentru Sfinții Părinți, ***ieslea cu animale a devenit simbolul altarului pe care se află Pâinea care este Hristos Însuși: adevărata hrană pentru inimile noastre.***

Iubiți credincioși,

A doua zi de Crăciun se va citi Evanghelia fugii Sfintei Familii în Egipt și a întoarcerii lor ulterioare în Israel. *„După plecarea magilor, iată îngerul Domnului se arată în vis lui Iosif, zicând: Scoală-te, ia Pruncul și pe mama Lui și fugi în Egipt și stai acolo până ce-ți voi spune, fiindcă Irod are să caute Pruncul ca să-Lucidă”, iar când Irod a murit, „iată că îngerul Domnului s-a arătat în vis lui Iosif în Egipt, și i-a zis: Scoală-te, ia Pruncul și pe mama Lui și mergi în pământul lui Israel, căci au murit cei ce căutau să ia sufletul Pruncului” (Matei 2,13,19,20).*

Domnul, care, prin marea sa milă, a devenit asemenea semenilor săi în toate, mai puțin în păcat (Evrei 2,17), a dorit, de asemenea, împreună cu Sfânta Fecioară Maria și cu Sfântul Iosif, să ia condiția de migrant, chiar la începutul călătoriei Sale în această lume. La scurt timp după nașterea sa în Betleem, Sfânta Familie a fost nevoită să plece în exil. Poate că distanța până în Egipt nu ni se pare prea mare, dar traversarea deșertului cu mijloacele precare de care dispunea și întâlnirea cu o cultură

diferită, subliniază suficient de mult măsura în care Iisus a vrut să împărtășească această realitate, care însoțește adesea viața omului.

Câți emigranți de astăzi și din toate timpurile își pot vedea situația lor reflectată în cea a lui Iisus, care trebuie să-și părăsească țara pentru a supraviețui! În orice caz, ceea ce trebuie să luăm în considerare în această etapă a vieții lui Hristos este, înainte de toate, semnificația pe care a avut-o în planul de mântuire al Tatălui.

Această fugă și șederea în Egipt pentru o anumită perioadă de timp au contribuit la faptul că Jertfa lui Hristos a avut loc la momentul potrivit (Ioan 13,1) și la Ierusalim (Matei 20,17-19). În mod similar, fiecare situație de emigrare este strâns legată de planurile lui Dumnezeu. Aceasta este, așadar, perspectiva mai profundă în care trebuie privit fenomenul migrației.

Fenomenul migrației este la fel de vechi ca și omenirea; poate că el trebuie văzut ca un semn că viața noastră în această lume este o călătorie spre lăcașul etern. Părinții noștri în credință au recunoscut „că erau străini

și *pelcerini pe pământ*” (Evrei 11:3). Cei patruzeci de ani de rătăcire în pustie a poporului ales trebuiau să fie văzuți ca un dar al lui Dumnezeu și ca parte a pedagogiei sale, pentru ca în viața lor să fie gravat pentru totdeauna „*că nu avem aici o cetate durabilă, ci căutăm cetatea care va veni*” (Evrei 13, 14). Iar Sfântul Petru ne amintește că suntem „*străini și pelcerini*” (1Petru 2,11) oriunde ne-am afla, pentru ca să ne punem nădejdea în Dumnezeu și nu în lucrurile pământului, pentru ca dorința noastră să fie mereu atentă la dorințele Domnului.

Acest lucru nu înseamnă că trebuie să disprețuim lumea sau să ignorăm activitățile pământești, sau că nu trebuie să iubim patria în care noi sau părinții noștri au prins rădăcini. Dar Domnul ne cheamă insistent să privim dincolo, spre destinația finală a vieții noastre și a vieții Bisericii: „*casa Tatălui*” (Ioan 14,2). Trebuie să rămânem în permanență vigilenți, deoarece „*nu avem aici o cetate durabilă*” și nu știm nici ziua, nici ceasul (Matei 25,13) când vom fi chemați în „*cetatea viitoare*”.

Biserica lui Hristos din această lume este o *Biserică pelerină*, o ***Biserică în drum spre veșnicie***. Dacă vom trăi, înrădăcinați în țara în care ne aflăm și preocupați de binele ei, și, în același timp, mereu conștienți de rânduiala noastră veșnică, vom face pelerinajul din această patrie spre țara promisă, iar cuvintele psalmului se vor împlini:

Domnul „*Prefăcut-a pustiul în iezer de ape, iar pământul cel fără de apă în izvoare de ape/Și a așezat acolo pe cei flămânzi și au zidit cetate de locuit*” (Psalmi 106, 35-36).

Cu gândul mereu la cei de departe ai noștri, la emigranții noștri, nu uităm că anul ce se încheie a fost „Anul omagial al pastorației românilor din afara României” și că Pruncul Mântuitor a fost Cel care, asemenea nouă, a purtat jugul cel amar al pribegiei.

Cu ochii credinței putem descoperi cu o claritate deosebită valoarea infinită a fiecărei ființe umane. Evanghelia, vestind vestea cea bună a lui Iisus, aduce și

vestea cea bună a omului, a mării sale demnități; ea învață sensibilitatea omului, a fiecărui om, care, fiind înzestrat cu un suflet spiritual, este „*capabil de Dumnezeu*”. Biserica, atunci când apără dreptul la viață, face apel la un nivel mai larg, la un nivel universal care îi obligă pe toți oamenii. Dreptul la viață nu este o chestiune de ideologie, nu este doar un drept religios, este un drept al omului, cel mai fundamental drept al omului!

Drept mărturisitori creștini,

Măsura civilizației, o măsură universală, perenă, care cuprinde toate culturile, este relația sa cu viața. O civilizație care îi respinge pe cei lipsiți de apărare ar merita numele de civilizație barbară, chiar dacă ar obține mari succese în domeniul economiei, tehnologiei, artei și științei. Biserica, credincioasă misiunii pe care a primit-o de la Hristos, în ciuda slăbiciunilor și infidelităților multora dintre fiii și fiicele sale, a proclamat în mod constant în istoria omenirii marele adevăr despre iubirea aproapelui, a atenuat diviziunile sociale, a depășit

diferențele etnice și rasiale, a ajuns la cei bolnavi și orfani, la cei în vârstă, la cei cu handicap și la cei fără adăpost. A învățat prin cuvinte și fapte că nimeni nu poate fi exclus din marea familie umană, că nimeni nu poate fi lăsat la marginea societății. Dacă Biserica apără viața nenăscută, este pentru că ea privește cu dragoste fiecare femeie care trebuie să nască.

Astăzi, lumea a devenit câmpul de luptă, al luptei pentru viață. Lupta continuă între *civilizația vieții* și *civilizația morții*. De aceea este atât de importantă construirea unei culturi a vieții: crearea de modele culturale care să sublinieze măreția și demnitatea vieții umane; crearea de instituții științifice și educaționale care să promoveze o viziune corectă asupra persoanei umane, a vieții conjugale și familiale; crearea de medii care să întruchipeze în practica vieții cotidiene iubirea milostivă pe care Dumnezeu o dăruiește fiecărei persoane, mai ales celor suferinzi, celor slabi și săracilor nenăscuți.

Să-L rugăm pe bunul Dumnezeu să ne dăruiască smerenia și credința cu care Sfântul Iosif a privit Copilul Întrupat de la Duhul Sfânt și din Sfânta Fecioară Maria. Să-I cerem să ne îngăduie să-L privim cu dragostea cu care Maria Îl contempla. Și să cerem ca lumina pe care au văzut-o păstorii să ne lumineze și pe noi și să se împlinească în întreaga lume ceea ce au cântat îngerii în acea noapte: „*Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoie*” (Luca 2, 14).

Sărbători pline de bucurii duhovnicești, pace, tihnă și bucurii în casele dumneavoastră, ani mulți și binecuvântați de Domnul cu mult rod de fapte bune și mântuitoare!!!

† PETRU

Arhiepiscopul Chișinăului

Mitropolitul Basarabiei și Exarhul Plaiurilor

